

N:o 164.

Af herr **J. Byström**, *angående ändrad lydelse af 68 § riksdagsordningen.*

En ändring af riksdagsordningens 68 § synes mig behöflig. Till valmän för utseende af Riksdagens justitieombudsman böra nemligen icke väljas personer, som innehafva sådan befattning, att de kunna anses vara bland dem, öfver hvilka justitieombudsmannen skall hafva tillsyn. I de flesta fall har man väl också vid val af dessa valmän utsett sådana, som icke varit embetsmän. Riksdagen har redan på sätt och vis erkänt den princip, som här korteligen framhålles. Då den sålunda i praktiken i allmänhet ansetts riktig, så synes det mig vara lämpligt, att den också finner sitt uttryck i lagen.

Jag anhåller därför,

att Riksdagen måtte antaga nedanstående förslag till ändrad lydelse af 68 § i riksdagsordningen att hvila till vidare grundlagsenlig behandling:

Riksdagsordningen.

§ 68.

Till följd af regeringsformens 96 § skall hvarje lagtima Riksdag förordna en för lagkunskap och

utmärkt redlighet känd man att hafva tillsyn öfver lagarnas efterlefnad af domare och embetsmän samt att inför den riksrätt, som i bemälda grundlags 102 § till dess inrättning och göromål beskrifves, eller vid andra vederbörliga domstolar, i laga ordning tilltala dem, som i sina embetens utöfning anses af veld, mannamån eller annan orsak hafva någon olaglighet begått eller underlåtit att sina embetspligter behörigen fullgöra.

Denne Riksdagens justitieombudsman, hvilken rättigheter och åligganden ytterligare såväl i regeringsformen som genom särskild instruktion utstakas, väljes af fyratioåtta för tillfället nämnde valmän, af hvilka hvardera kammaren inom sig utser tjugofyra. Till valman må ej utses någon, som har sådan befattning, att han anses vara bland dem, öfver hvilka det åligger justitieombudsmannen att hafva tillsyn. Sålunda utsedde valmän, hvilka böra till valförrättningen sammanträda samma dag, då de blifvit utsedde, och ej må åtskiljas förr än valet är fulländadt, skola först samfäldt, medelst slutna sedlar, hvar för sig föreslå den man, som de anse böra komma under omröstning. Falla dervid rösterna till mer än hälften på en man, är han behörigen vald. Äro åter rösterna så delade mellan flera, att sådan pluralitet för någon icke eger rum, anställes ny omröstning med slutna sedlar till antagande af den, som de flesta rösterna erhållit, eller, om han icke antages, af den, som näst honom blifvit af de flesta kallad o. s. v. Skulle, sedan alla omröstningarna sålunda försiggått, likväl ingen hafva erhållit den här föreskrifna pluralitet, anställes ny omröstning öfver alla dem, som vid den första omröstningen blifvit satte i fråga; skolande den, som erhållit de flesta rösterna anses behörigen vald.

Valmännen böra vid samma tillfälle, då justitieombudsman utses, och på enahanda sätt, välja en man af de egenskaper, som hos denne embetsman

erfordras, för att honom efterträda, i fall han, innan nästa lagtima Riksdag anställt nytt val af justitieombudsman, skulle med döden afgå, samt att utöfva embetet under den tid justitieombudsmannen kan vara af svår sjukdom eller annat laga förfall derifrån hindrad.

I händelse justitieombudsmannen, under det Riksdag är församlad, afsäger sig förtroendet, eller med döden afgår, insätter Riksdagen genast i embetet den man, som blifvit till hans efterträdare utsedd. Skulle justitieombudsmannens utsedde efterträdare, under riksdag, afsäga sig det erhållna förtroendet eller i justitieombudsmansembetet insättas eller med döden afgå, utväljes på ofvan stadgade sätt en annan behörig man i hans ställe.

Inträffar något af dessa fall mellan riksdagarne, skall Riksdagens rätt härutinnan genom de af Riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret utöfvas.

I händelse den formulering, som jag nu föreslagit, ej anses gifva ett lämpligt uttryck för den mening här ofvan framstälts, anhåller jag vördsamt, att konstitutionsutskottet ville åstadkomma en bättre sådan.

Stockholm den 19 februari 1901.

J. Byström.
